KITTILÄ

EHDOTUS 2026

Kittilän kunnan ympäristönsuojelumääräysten perustelut

Käsitelty rakennus- ja ympäristölautakunnassa 24.9.2026 § 135
Hyväksytty kunnanhallituksessa pvm § nro
Vahvistettu kunnanvaltuustossa pvm § nro

Voimassa 1.1.2027 alkaen

Sisällysluettelo

JOHDANTO 4

1. LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET 5

1 § Määräysten antaminen ja valvonta 5

2 § Määräysten tavoitteet 5

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin 5

4 § Paikalliset olosuhteet 5

5 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä 7

6 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tai laiminlyönnistä 7

2. LUKU JÄTEVESIEN KÄSITTELY 7

7 § Jätevesijärjestelmä ja sen sijoittaminen vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella 7

8 § Lisämääräykset jätevesien käsittelystä luokitellulla pohjavesialueella ja rantavyöhykkeellä 8

9 § Jätevesijärjestelmän tarkkailusuunnitelma 9

3. LUKU VESIENSUOJELU 9

10 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden laitteiden sekä tekstiilien pesu 9

11 § Eläinten ammattimainen kasvatus ja tarhaaminen 10

12 § Maalämpöjärjestelmät ja kallioporakaivot 10

13 § Allasvesien käsittely 11

14 § Muut vesiensuojeluun liittyvät määräykset 11

4. LUKU KEMIKAALIT 12

15 § Vaarallisten kemikaalien ja jätteiden varastointi ja käsittely 12

16 § Lisämääräykset kemikaalien ja jätteiden varastoinnista ja käsittelystä pohjavesialueella ja rantavyöhykkeellä 13

17 § Lämmitysöljysäiliöt 13

18 § Kemikaalisäiliön käytöstä poisto 14

5. LUKU JÄTTEET 14

19 § Jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa 14

20 § Kuivakäymäläjäte ja jätevesiliete 15

21 § Lumen vastaanotto- ja varastointipaikat 15

22 § Muut jätehuoltoon liittyvät määräykset 16

6. LUKU ILMANSUOJELU JA MELUNTORJUNTA 16

23 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy 16

24 § Eläintenpito taajaan rakennetulla alueella 16

25 § Reittien meluntorjunta 17

26 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n meluilmoitusmenettelyä 17

7. LUKU YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO 18

JOHDANTO

Kittilän kunnan ympäristönsuojelumääräykset –asiakirja on hyväksytty Kittilän kunnanvaltuustossa PVM §. Tässä asiakirjassa perustellaan määräykset sekä annetaan taustatietoa mm. paikallisista olosuhteista.

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 202 §:n mukaan kunta voi antaa lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (kunnan ympäristönsuojelumääräykset).

Määräykset voivat koskea:

1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;

2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;

3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;

4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;

5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;

7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Nämä Kittilän kunnan alueella voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset täydentävät osaltaan ympäristönsuojelulakia ja jätelakia sekä niiden nojalla annettuja asetuksia siten, että paikalliset olosuhteet sekä ympäristön ja toimintojen erityispiirteet tulee otetuksi huomioon. Määräyksillä ei lievennetä lakien vaatimuksia.

Kittilän kunnan ensimmäiset ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.12.2020 ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.2021 alkaen. Ympäristönsuojelumääräyksiä käytettäessä arkisessa kunnallisessa ympäristönsuojelutyössä on todettu määräysten päivittämisen tarve. Tämän vuoksi Kittilän rakennus- ja ympäristölautakunta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena käynnisti ympäristönsuojelumääräysten päivittämisen päätöksellään 27.2.2025 § 28. Ympäristönsuojelu- ja jätelainsäädäntö ovat kehittyneet kuluneen viiden vuoden aikana. Päivitetyissä määräyksissä on huomioitu entistä tarkemmin paikallisten olosuhteiden ja toimintojen aiheuttamat riskit ympäristölle, määräysten täsmällisyys ja selkeys, 2026 päivitetty kunnan

rakennusjärjestys sekä kunnanvaltuuston vuonna 2025 hyväksymä pohjavesien suojelusuunnitelma.

Määräykset koskevat sekä yritysten että yksityisihmisten toimintaa Kittilän kunnan alueella. Jokaisen Kittilän kunnan alueella toimivan tulee tutustua määräyksiin sekä arvioida ja tarvittaessa muuttaa omaa toimintaansa niiden kannalta. Kunnan ympäristönsuojelu neuvoo, ohjeistaa ja tiedottaa määräyksistä mielellään. Kysymykset voi esittää sähköpostitse osoitteeseen ymparisto@kittila.fi.

Otetaan yhdessä määräykset osaksi jokapäiväistä toimintaamme puhtaan, turvallisen ja viihtyisän ympäristön säilymiseksi kunnassamme!

1. LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Määräysten antaminen ja valvonta

Määräys pohjautuu ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 ja 22 §:in sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 7 §:än. Ympäristönsuojeluviranomaiselle jätetään mahdollisuus antaa täydentäviä ohjeita ja määräyksiä, esimerkiksi lainsäädännön muutoksien yhteydessä tai akuutin uuden, paikallisen ympäristöriskin ilmetessä.

2 § Määräysten tavoitteet

Ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaisesti sellaista ihmisen toiminnasta johtuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä ympäristöön, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Ympäristönsuojelumääräykset ovat ympäristönsuojelulain mukainen ohjauskeino (YSL 202 §). Ympäristönsuojelumääräykset sitovat yksityisten henkilöiden, yritysten ja yhteisöjen ohella myös viranomaisia. Siten kunnan viranomaisten tulee päätöksissään ottaa huomioon, mitä kyseisestä asiasta on ympäristönsuojelumääräyksissä säädetty. Ympäristönsuojelumääräysten valmistelussa on pyritty siihen, etteivät ne ole ristiriidassa muiden kunnallisten määräysten kanssa. Määräyksissä käytettävä sanasto on määritelty lainsäädännössä.

4 § Paikalliset olosuhteet

Kittilän luonto on erityisen herkkää arktisista olosuhteista johtuen. Kittilässä on paljon tunturiylänköä, jonka kyky sopeutua nopeisiin muutoksiin on huonompi kuin rehevämmillä seuduilla. Lisäksi Kittilässä on useita vesistöjä ja paikoin hyvin tiivistä loma-asutusta, jotka on huomioitava erilaisia ympäristövaikutuksia aiheuttavissa toiminnoissa.

Ympäristönsuojelumääräysten tulee perustua paikalliseen tarpeeseen (YSL 202 §). Määräyksessä 4 esitetään Kittilän kunnan alueelta tunnistetut ympäristönsuojelullisesti erityishuomiota vaativat alueet. Kittilän kunnan paikallisten olosuhteiden määrittelyssä on käytetty muun muassa seuraavaa tausta-aineistoa: ELY:n kartoitus pohjavesialueista, Suomen Ympäristökeskuksen kartta-aineistot, GTK:n maaperän taustapitoisuudet -aineisto ja Kittilän alueen pohjavesien suojelusuunnitelma (27.1.2025 § 3) sekä Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022-2027.

Rantavyöhykkeellä tarkoitetaan sellaista rannan osaa, jolle sijoittuvalla toiminnalla voi olla välitöntä vaikutusta kyseiseen vesistöön. Rantavyöhyke on määritelty ympäristönsuojelulain 156 a §:n mukaisesti. Rantavyöhykkeellä tehtäviä toimenpiteitä on tarpeen rajoittaa pintavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Ajantasainen rantavyöhykkeen rajaus on saatavilla Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämästä karttapalvelusta (https://experience.arcgis.com/experience/f06e9cebe38c4374b9d942686cc99099).

Pohjavesialueilla tarkoitetaan valtion ympäristöhallinnon määrittämiä, luokittelemia ja rajaamia Kittilän kunnan alueella olevia pohjavesialueita. Pohjavesialueiden määrittämisestä ja luokituksesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 2 a luvussa. Ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetään pohjaveden pilaamiskiellosta. Kielto on ehdoton, eikä toiminnalta edellytetä konkreettista pilaantumisen aiheuttamista, vaan jo pilaantumisen vaaran aiheuttaminen on kiellettyä. Pohjaveden pilaantumisriskin vuoksi muista alueista poikkeavat määräykset ovat perusteltuja pohjavesialueilla. Ajantasaiset pohjavesialueet on saatavilla valtion ylläpitämästä karttapalvelusta (https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/).

Tulva-alueilla (HW 1/100) riskinä on esimerkiksi jätevesikaivon tyhjentyminen tai kemikaalien huuhtoutuminen suoraan vesistöön tulvan vaikutuksesta. Valtio on kartoittanut Kemijoen vesienhoitoalueelta neljä merkittävää tulvariskialuetta, joista yksi on Kittilän alue. Kittilän läpi virtaava Ounasjoki on tulvaherkkä keväisin sekä entistä useammin myös syksyisin. Lisäksi Kittilän kunnan alueella on useita järviä ja pienempiä jokia. HW 1/100 tarkoittaa kerran sadassa vuodessa toistuvaa vedenkorkeutta. Ajantasainen tulva-alueen ja tulvariskialueen rajaus on saatavilla Maanmittauslaitoksen ylläpitämästä karttapalvelusta (https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/).

Kittilässä on paikoin taajaa ja edelleen tiivistyvää asutusta ja loma-asutusta. Loma-asuntojen yhteydessä saattaa kiinteistöillä olla runsaasti esimerkiksi ulkoaltaita, joiden käytöstä ei saa aiheutua naapuruussuhdehaittoja, eikä riskiä ympäristön pilaantumiselle. **Taajaan rakennetuilla alueilla** määräykset turvaavat terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä. Taajaman rajauksia on tarkasteltu Suomen Ympäristökeskuksen Liiteri-karttapalvelusta (https://liiteri.ymparisto.fi/). Asemakaavoitetut alueet löytyvät Kittilän kunnan verkkosivuilta (https://kittila.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/asemakaavat).

Kittilän kunnan pinta-alasta suurin osa kuuluu GTK:n määrittelemälle **arseeni- ja metallivyöhykkeelle** (https://gtkdata.gtk.fi/tapir/index.html). Tämän vuoksi maa-aineksia siirrettäessä tulee huomioida, ettei voimakkaasti metallipitoisia maita viedä matalan pitoisuuden alueelle. Metalli- ja puolimetallipitoisuuksia verrataan Valtioneuvoston asetuksen maaperän ja pilaantuneisuuden arvioinnista (214/2007) liitteen kynnysarvoihin, vaikkei kyseessä olekaan pilaantunut maa-aines, vaan luontaisesti korkeat metalli- ja puolimetallipitoisuudet.

Kun määräys koskee vain osaa kunnan aluetta, alueet on selkeyden vuoksi rajattu kiinteistörajojen mukaisesti, joten koko kiinteistöä koskee sama määräys. Tämä ei koske muualla rajattuja alueita,

kuten pohjavesialuetta, rantavyöhykettä ja tulva-alueita. Ympäristönsuojeluviranomaiselle on jätetty tarvittaessa tapauskohtainen harkintavalta, jos kiinteistö on poikkeuksellisen laaja tai monimuotoinen.

5 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Ympäristönsuojelulain 202 §:n 4 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeamisen ympäristönsuojelumääräyksistä. Ympäristönsuojeluviranomaiselle on annettu mahdollisuus käyttää yksittäistapauksessa harkintaa näistä määräyksistä poikkeamiseen kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi sekä kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien oikeusturvan parantamiseksi. Kaikkia soveltamistilanteissa ilmeneviä seikkoja ei ole mahdollista huomioida määräyksiä annettaessa, joten poikkeamismahdollisuus ja poikkeamismääräyksen antaminen on tärkeää määräysten soveltamisen näkökulmasta. Asia käsitellään noudattaen hallintomenettelyä, jotta asianosaisilla on tarvittaessa mahdollisuus valittaa tai tehdä oikaisuvaatimus päätöksestä. Poikkeamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, eikä poikkeaminen saa estää näiden määräysten tarkoituksen toteutumista. Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisesta peritään ympäristönsuojeluviranomaisen voimassa olevan taksan mukainen maksu.

6 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tai laiminlyönnistä

Määräyksen tarkoituksena on selventää ympäristönsuojelumääräysten rikkomuksen ja laiminlyönnin seuraamuksia viittauksella ympäristönsuojelulain vastaaviin säännöksiin. Ympäristönsuojelulain 18 luvussa on valvontaa ja hallintopakkoa koskevat säännökset, joiden perusteella valvontaviranomainen voi kieltää määräysten vastaisen menettelyn tai määrätä velvollisuuden täytettäväksi muulla tavoin. Määräyksen tehosteeksi voidaan käyttää pakkokeinoja.

2. LUKU JÄTEVESIEN KÄSITTELY

7 § Jätevesijärjestelmä ja sen sijoittaminen vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 3, 4 ja 7.

Talousjätevesien käsittelyn osalta ympäristönsuojelulaissa määritelty paras käyttökelpoinen tekniikka on jätevesien johtaminen vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin. Mikäli se ei ole mahdollista, kyseeseen tulee yleensä kiinteistökohtainen jätevesien käsittelyratkaisu. Määräys koskee uusia tai uusittavia jätevesijärjestelmiä sekä sellaisia vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella olevia kiinteistöjä, jotka eivät voi liittyä vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin. Määräys on annettu kiinteistöjen jätevesien johtamisen ja käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi sekä jätevesistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Jätevesien käsittelystä ja johtamisesta säädetään lisäksi ympäristönsuojelulain 16 luvussa ja valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017, ns. jätevesiasetus).

Jos kiinteistöä ei ole liitetty vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Puhdistamattomat jätevedet sisältävät ravinteita, orgaanista happea kuluttavaa ainesta ja bakteereja. Myös puhdistetussa vedessä saattaa olla jäljellä mikrobeja, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia

aineita, jotka voivat vaarantaa vesistön, muun ympäristön tai pohjaveden laatua. Jätevesien käsittelyjärjestelmän sekä puhdistettujen jätevesien purkupaikan sijoittamisen vähimmäisetäisyysvaatimukset perustuvat yleisesti käytössä oleviin suojaetäisyyksiin sekä Haja-asutuksen jätevedet –oppaassa (Ympäristöopas 2017, Ympäristöministeriö) esitettyihin ohjeellisiin suojaetäisyyksiin.

Etäisyysvaatimusten perusteet ovat ensisijaisesti vesistönsuojelullisia, mutta myös terveydensuojelullisia, esimerkiksi etäisyysvaatimus talousvesikaivoon. Lisäksi suojaetäisyyksillä ehkäistään muuta ympäristön pilaantumista ja naapuruussuhdelain mukaisia haittoja, kuten mahdollisia hajuhaittoja.

Riski kaivoveden pilaantumiselle voi olla kohtuuton oman talousvesikaivon varassa oleville kiinteistöille. Tämän vuoksi jätevesijärjestelmän haltijan tulee selvittää etukäteen lähialueen kaivojen sijainnit.

Rajaojan käyttöön puhdistetun veden purkupaikkana tulee olla naapurin kirjallinen suostumus, jotta asia pystytään todistamaan myös naapurin vaihtuessa.

Ympäristöministeriön ohjeistusten (YM1/601/2015 ja YM2/601/2015) mukaan vesi- ja viemärijärjestelmän on täytettävä korkeat tekniset ja toiminnalliset vaatimukset muiden ominaisuuksien vuoksi esimerkiksi silloin, kun rakennuspaikka on tavallista vaativampi, esimerkiksi vaikean maaperän vuoksi.

8 § Lisämääräykset jätevesien käsittelystä luokitellulla pohjavesialueella ja rantavyöhykkeellä

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 3, 4 ja 7.

Määräys koskee kiinteistöjä, jotka eivät ole liittyneet vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin. Määräys on annettu kiinteistöjen jätevesien johtamisen ja käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi sekä jätevesistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Ympäristönsuojelulain 156 c §:n mukaan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan asettaa talousjätevesien puhdistamiselle välttämättömät, ympäristöolosuhteista johtuvat, perustasoa tiukemmat puhdistusvaatimukset. Jätevesien tiukempi puhdistustaso rantavyöhykkeellä on tarpeen vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Vesistöihin kohdistuvaa ravinnekuormitusta voidaan tehokkaimmin vähentää rantavyöhykkeellä noudattamalla jätevesien puhdistuksessa jätevesiasetuksen 4 §:n mukaista, perustasoa ankarampaa puhdistustasoa.

Määräyksessä tarkoitettu jätevesien määrä katsotaan vähäiseksi, kun kiinteistön vuotuinen vedenkulutus on vähäistä (YSL 155 §). Lähtökohtana on, että kantoveden varassa olevan rakennuksen jätevesimäärä on niin pieni, ettei erityistä jätevesien käsittelyä tarvita. Rakennukset, joiden varusteluun kuuluu esimerkiksi pyykinpesukone tai astianpesukone, eivät yleensä ole jätevesimäärältään vähäisiä, koska ne eivät toimi kantoveden varassa. Jätevesien määrän vähäisyys ratkaistaan tapauskohtaisesti ja kuormituksen kannalta kokonaisvaltaisesti. Vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen määrätä, että vähäisiäkään jätevesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön tai ojaan. Kolmannessa kappaleessa esitetty etäisyysvaatimus koskee vain uusia ja uusittavia jätevesijärjestelmiä.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon vuoksi jätevesien käsittelylle pohjavesialueella on annettu muita alueita tiukemmat määräykset. Määräyksen mukaisesti pohjavesialueella kaikki jätevedet on joko johdettava vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin tai kerättävä umpisäiliöön ja toimitettava käsiteltäväksi jätevedenpuhdistamolle. Jätevesien käsittely tiiviissä jätevesien käsittelyjärjestelmässä ja käsiteltyjen jätevesien johtaminen pohjavesialueen ulkopuolelle on mahdollista vain poikkeustilanteissa, lähinnä kiinteistön sijaitessa pohjavesialueen rajalla.

Sijoittamalla jätevesien käsittelyjärjestelmä siten, että tulvavesi ei pääse järjestelmään, varmistetaan järjestelmän toimivuus kaikissa olosuhteissa ja estetään jätevesien huuhtoutuminen ympäristöön. Tulva-aikana tulvavesi saattaa huuhtoa tyhjäksi tulva-alueelle rakennetun jätevesijärjestelmän tai kuivakäymälän, mikä aiheuttaa ympäristöhaittoja sekä haittaa jätevesijärjestelmän tai kuivakäymälän asianmukaiselle käytölle.

9 § Jätevesijärjestelmän tarkkailusuunnitelma

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 6.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen ympäristölupavelvoite on laitoksille, joiden asukasvastineluku on vähintään 100. Määräyksellä edistetään tiedonkulkua viranomaisille ja valvontaa sekä jätevesien käsittelyjärjestelmän haltijan omavalvontaa. Jätevesien käsittelylaitoksia, joita määräys koskee, saattaa olla erityisesti matkailualueiden majoitusrakennusten yhteydessä, joten paikallinen tarve on perusteltua Kittilässä. Rakennusten vähäinen ja runsas käyttö vaihtelevat, mikä näkyy jäteveden määrässä ja potentiaalinen lähiympäristöön kohdistuva hetkellinen kuormitus voi olla huomattavaa.

3. LUKU VESIENSUOJELU

10 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden laitteiden sekä tekstiilien pesu

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 3 ja 4.

Ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaan viemäriverkoston ulkopuolella jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden sekä mattojen ja muiden tekstiilien pesu voi aiheuttaa ympäristön pilaantumisen seurauksena yleisen viihtyisyyden ja alueen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä. Mattojen ja muiden tekstiilien peseminen rannoilla voi aiheuttaa veteen paikallisesti sameushaittaa, hygieenistä likaantumista, kiintoaineesta johtuvaa roskaantumista ja leväkasvun voimistumista.

Yleiset katu- ja tiealueet on hulevesiviemäröity niin, että viemärit johtavat hulevedet suoraan lähiympäristöön puhdistamattomina. Huolehtimalla siitä, että pesuvedet eivät joudu suoraan vesistöön, vähennetään vesistöjen hajakuormitusta. Määräys on tarpeen Kittilän alueen pohjavesien sekä mm. Natura-suojellun Ounasjoen ja herkkien järviekosysteemien suojelemiseksi.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesuvedet ovat jätevesiä, jotka on käsiteltävä kuten muutkin jätevedet silloin kun jätevesien määrä ei ole vähäinen. Pesuvedet voivat

sisältää esimerkiksi öljyjä, rasvoja ja metalleja. Liuotin, liuennut lika ja muut pesuaineiden ympäristölle vaaralliset ainesosat kulkeutuvat helposti maaperässä veden mukana, jolloin jätevesien johtamisesta maaperään tai hulevesiviemäriin voi aiheutua ympäristön ja pohjaveden pilaantumista. Viemäriverkoston ja kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyjärjestelmien toiminnan kannalta on tarpeen, että jätevedet esikäsitellään ennen jätevesiviemäriin johtamista hiekan- ja öljynerottimessa. Useat kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät eivät toimintaperiaatteensa tai mitoituksensa takia sovellu liuotinpitoisten jätevesien tai ammattimaisessa pesussa syntyvien jätevesimäärien käsittelyyn. Tarkoitukseen hyväksytyllä jätevesien käsittelyjärjestelmällä tarkoitetaankin järjestelmää, joka on hyväksytty myös liuotinpitoisten pesujätevesien tai ammattimaisesta pesusta syntyvien jätevesimäärien käsittelyyn. Laitteiston valmistajalta tai suunnittelijalta saatu kirjallinen lausunto siitä, että laitteisto sopii siihen johdettavaksi esitettyjen jätevesien käsittelyyn, riittää hyväksynnäksi. Jos pesuaine sisältää liuottimia, on siitä mainittu pesuainepakkauksessa.

Ammattimaisessa tai muutoin usein toistuvassa pesussa syntyy yleensä huomattavan paljon jätevesiä, joiden johtaminen ympäristöön voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista. Tästä syystä määräyksessä on edellytetty jätevesien esikäsittelyä ja johtamista jätevesiviemäriin tai muuhun hyväksyttyyn jätevesien käsittelyjärjestelmään, vaikka pesu tapahtuisi pelkällä vedellä tai liuotinvapailla pesuaineilla. Pesutoimintaa pidetään ammattimaisena, jos se täyttää yritys- tai ansiotoiminnan tunnusmerkit. Esimerkiksi tilapäinen asiakkaille suunnattu pop-up autonpesu katsotaan ammattimaiseksi. Laajamittainen pesutoiminta voi olla myös muuta kuin ammattimaista toimintaa, esimerkiksi usean auton toistuva pesu samalla alueella. Pesun laajamittaisuutta arvioidaan pesukertojen lukumäärän sekä muodostuvien pesuvesien laadun ja määrän näkökulmasta.

Vesien laskemiseen viemäriin tulee pyytää viemärin omistajan lupa, koska yhtäkkiset runsaat ja voimakkaita pesuaineita sisältävät jätevedet saattavat vaikuttaa viemärivesien käsittelyyn haitallisesti.

11 § Eläinten ammattimainen kasvatus ja tarhaaminen

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 3 ja 5.

Eläinten ruokinta ja pitkäaikainen tarhaaminen vesistöjen jäällä, rannoilla, luokitelluilla pohjavesialueilla tai tulvarajan alapuolella voi aiheuttaa vesistöjen rehevöitymistä ja samentumista, pohjaveden pilaantumista tai muita ympäristöhaittoja rehun ja ulosteiden päästessä huuhtoutumaan vesistöön tai pohjaveteen. Eläinten tilapäisen kokoamisen ja kuljettamisen aikana rehua tulee käyttää mahdollisimman vähän ja syömättä jääneet heinät on siivottava alueelta, jotta ympäristövaikutuksia ei synny.

Ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaan vähäisempäänkin toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Ympäristönsuojelulain 17 §:ssä on pohjaveden pilaamiskielto. Etäisyysvaatimuksissa on huomioitu muun muassa niin sanotun nitraattiasetuksen (Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014) 4 §:n ja vesilain (587/2011) 11 §:n mukaiset velvoitteet.

12 § Maalämpöjärjestelmät ja kallioporakaivot

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 3.

Lämpökaivon poraaminen on vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:n mukainen vesitaloushanke, jolle on oltava valtion ympäristöhallinnon lupa muun muassa silloin, jos hanke voi muuttaa pohjaveden laatua ja määrää ja muutos aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä. Valtion ympäristönsuojeluviranomaisen tulee antaa lausunto, tarvitseeko poraushanke vesilain mukaisen luvan.

Ympäristönsuojelulain 17 § määrittelee pohjaveden pilaamiskiellon. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttaa sekä energiakaivojen poraaminen, että mahdolliset lämmönkeruunesteen vuodot. Tämän vuoksi maalämpökaivon poraaminen pohjavesialueelle on lähtökohtaisesti kiellettyä ilman lupaa.

Suunniteltaessa maalämmön käyttöä on etukäteen varmistuttava käytettävän lämmönsiirtonesteen haitattomuudesta. Poraamisesta syntyvä pöly voi levitä laajalle alueelle ja varsinkin asuinalueilla aiheuttaa viihtyvyys- ja terveyshaittoja. Porausliete voi joutuessaan sadevesiviemäriin saostua kaivoihin ja tukkia viemärin. Hienojakoinen liete voi sadevesiviemärin tai ojien kautta vesistöön joutuessaan aiheuttaa likaantumista ja veden värjäytymistä laajalla alueella. Vesistöön joutuessaan liete voi aiheuttaa haittoja vesistön ekosysteemille. Myös huolimattomasti läjitetty liete voi sateiden aiheuttamana pintavaluntana levitä tiealueille ja ojiin. Liete voidaan joko imeyttää porattavalle kiinteistölle tai johtaa selkeytettynä ojiin, mikäli se voidaan tehdä ilman edellä kuvattuja haittavaikutuksia. Muutoin se tulee kuljettaa pois kiinteistöltä sellaiseen paikkaan, jossa se voidaan luvallisesti käsitellä ilman ympäristö- ja terveyshaittoja.

13 § Allasvesien käsittely

Määräys perustuu 202 §:n 3 momentin kohtiin 1, 3 ja 4.

Määräyksellä ehkäistään kylpytynnyreiden/paljujen, uima-altaiden ja muiden vastaavien altaiden jätevesistä aiheutuvia haittoja maaperään ja pohjavesiin. Kylpyvedet voivat sisältää erilaisia veden desinfioimiseen käytettäviä kemikaaleja, kylpytuoksuja ja –suoloja, bakteereja ja muita epäpuhtauksia. Allasveteen lisättävä kloori on haitallista maaperän ja vesistöjen eliöille. Tämän vuoksi allasvedet luokitellaan harmaiksi jätevesiksi, joita ei saa johtaa vesistöön ilman käsittelyä. Hulevesiviemäröinnin kautta kylpyvedet kulkeutuisivat puhdistamattomina suoraan ympäristöön. Satunnaisessa toiminnassa vesien imeyttäminen maahan mahdollistaa veden suodattumisen ja puhdistumisen maakerroksissa ennen niiden joutumista vesistöön. Jos kyse on kiinteästi sijoitetuista rakenteista tai usein toistuvasta käytöstä, vesiä ei saa imeyttää maaperään, koska kyseessä on aina vähäistä suurempi harmaiden vesien määrä (YSL 155 §). Tällöin kiinteistölle tulee rakentaa harmaiden jätevesien käsittelyjärjestelmä. Luokitellulla pohjavesialueella harmaiden jätevesien johtaminen maaperään saattaa aiheuttaa muutoksia pohjaveden laadussa, mikä voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka huonontaa pohjaveden laatua (YSL 17 §).

14 § Muut vesiensuojeluun liittyvät määräykset

Määräys perustuu 202 §:n 3 momentin kohtiin 1, 3 ja 4.

Työkoneissa olevat kemikaalit aiheuttavat riskin pohjavedelle, erityisesti pitkään valvomatta tai käyttämättä olevien koneiden osalta (YSL 17 §).

Ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaan talousvedet on käsiteltävä ennen niiden joutumista maahan, vesistöön taikka ojaan, tekolammikkoon tai noroon. Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Näin ollen vähäisiäkään harmaita jätevesiä ei saa johtaa käsittelemättä suoraan vesistöön. Saunalauttojen jätevedet tulee kerätä säiliöön, joka tyhjennetään maissa jätevesiviemäriin. Määräyksellä saunalautoista pyritään suojelemaan erityisen herkkiä tai maisemallisesti arvokkaita vesistöalueita sekä niiden lähiympäristöjä, kuten vesistöstä riippuvaista kasvistoa ja eläimistöä.

Vesistöön jätetty tai sinne kulkeutunut rantapuuston hakkuujäte voi vaikeuttaa vesistön virkistys-käyttöä, rehevöittää vesistöjä ja aiheuttaa hajoamisen myötä hajuhaittoja. Määräyksellä ehkäistään vesistön pilaantumista sekä vesistön virkistyskäytölle ja rannan asukkaille aiheutuvia haittoja. Hakkuujätteen sijoittelussa tulee huomioida rantavyöhykkeiden tulva-alueet.

Teollisuusalueiden hulevesistä aiheutuu riski ympäristölle, esimerkiksi vesien sisältämien kemikaalien ja vaarallisten haitta-aineiden muodossa, joten hulevedet tulee käsitellä ennen niiden johtamista eteenpäin.

Ympäristölle haitattomin tapa huolehtia yleisötilaisuudessa syntyvistä jätevesistä on johtaa ne yleiseen viemäriverkostoon. Mikäli viemäriin johtaminen ei ole mahdollista on vedet kerättävä tiiviiseen säiliöön ja toimitettava käsittelyyn. Tilaisuuden jätevesien määrä saattaa kävijämäärästä riippuen olla niin suuri, että jätevesien käsittelyä syntypaikalla ei voida ilman ympäristön pilaantumisen uhkaa toteuttaa.

4. LUKU KEMIKAALIT

15 § Vaarallisten kemikaalien ja jätteiden varastointi ja käsittely

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtaan 1.

Määräys on perusteltu ympäristönsuojelulain 16 §:ssä säädetyn maaperän pilaamiskiellon noudattamiseksi. Vaarallisten kemikaalien säilyttämistä ja varastointia koskevilla määräyksillä ehkäistään maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen vaaraa mahdollisissa vuototilanteissa. Vähäisetkin kemikaalivuodot voivat aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Mikäli kemikaaleja päätyy viemäriin, voi jätevesien purkupaikalla aiheutua ympäristön pilaantumista. Kemikaalien ja vaarallisten jätteiden vuodot voivat tämän lisäksi aiheuttaa haittaa viemäriverkoston ja jätevedenpuhdistamon toiminnalle. Maaperästä vaaralliset kemikaalit voivat kulkeutua pohjaveteen tai vesistöihin.

Yksivaippaisista säiliöistä tai vaarallisten kemikaalien varastoinnista ilman suoja-allasta aiheutuu merkittävä riski maaperän pilaantumisesta. Kaksoisvaipparakenne tai suoja-allas kerää mahdolliset

kemikaalivuodot tarvittaessa hallitusti, eikä vuotoja ympäristöön synny niin herkästi kuin yksivaippaisista säiliöistä. Säiliön kattaminen vähentää hulevesien pääsyä säiliöön ja hulevesistä aiheutuvia haittoja. Suoja-altaan tilavuusvaatimus perustuu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamiin ohjeisiin. Säiliön tulee olla lukittu tai lukitussa tilassa turvallisuussyistä ja jotta vähennetään ilkivallan aiheuttamien ympäristövahinkojen mahdollisuutta.

Säiliön päällysmerkinnöistä on käytävä ilmi ajantasaiset kemikaalin tiedot, jotta tarvittaessa ulkopuoliset henkilöt voivat todeta säiliössä olevan kemikaalin laadun, esimerkiksi viranomaiset onnettomuustilanteissa.

Määräyksellä pyritään korostamaan säiliön omistajan/haltijan vastuuta oman säiliönsä kunnon seuraamisesta. Säiliön kunnon säännöllisellä seuraamisella voidaan ennaltaehkäistä kemikaalivuotoja, jotka ovat seurausta laitteistojen huonosta kunnosta ja kulumisesta. Varsinkin maanalaiset öljysäiliöt ovat ikääntyessään riski ympäristölle, koska niiden mahdollisia vuotoja on vaikea havaita.

Määräyksen mukaiseksi tiiviiksi alustaksi katsotaan esimerkiksi asfaltti- tai betonipinnoite, josta mahdolliset kemikaalivuodot on helposti havaittavissa ja kerättävissä talteen. Näin ollen vahinkojen torjuntatoimenpiteisiin voidaan ryhtyä mahdollisimman nopeasti ja suuri osa vuodosta saadaan poistettua ympäristöstä.

Toiminnanharjoittajan tulee olla varautunut mahdollisten vuotojen siivoamiseen, jotta ympäristövahingot jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Käytetyt imeytysmateriaalit ja pilaantunut maa-aines ovat jätelain mukaan vaarallista jätettä, joka tulee hävittää asiallisesti luvat omaavan tahon kautta.

Säiliön sijoittaminen irti maasta edesauttaa mahdollisten vuotojen havaitsemista ja siten vähentää riskiä maaperän pilaantumisesta.

Säiliön sijoittaminen yli 6 kuukaudeksi yhteen paikkaan katsotaan olevan pitkäaikaista toimintaa, jolloin ympäristöriskien mahdollisuus kasvaa, ja riskien ennaltaehkäisemiseen tulee varautua.

16 § Lisämääräykset kemikaalien ja jätteiden varastoinnista ja käsittelystä pohjavesialueella ja rantavyöhykkeellä

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 3 ja 6.

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädettyyn pohjaveden pilaamiskieltoon.

Uusien maanalaisten öljysäiliöiden sijoittamisen kieltäminen pohjavesialueilla on perusteltua pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Maanalaisten kemikaalisäiliöiden vuotoja on usein vaikea havaita, minkä vuoksi maanalaiset säiliöt aiheuttavat erityisen suuren riskin pohjaveden pilaantumiselle.

Pohjavesialueella on noudatettava erityistä varovaisuutta, jottei pohjavesi pääse pilaantumaan suoraan tai välillisesti maaperän kautta. Pohjavesialueilla ja rantavyöhykkeillä on asetettu muita alueita tiukempia määräyksiä kemikaalien ja vaarallisten jätteiden säiliöiden rakenteisiin sekä säiliöiden tarkastuksiin, jotta pohjaveden pilaantumisen riski on mahdollisimman pieni.

Kun valtion viraston hyväksymät toiminnanharjoittajat suorittavat öljysäiliöiden puhdistuksen ja tarkastuksen, varmistutaan polttoainehöyryjen aiheuttamien turvallisuusriskien oikeanlaisesta hallinnasta ja öljysäiliön mahdollisista ympäristövaikutuksista saadaan luotettavaa tietoa valvontaa varten.

Ilmoitusvelvollisuus on määräyksissä viranomaisten tiedon saannin turvaamiseksi. Kunnan ympäristönsuojelun tulee olla tietoinen kohteista, jotka saattavat tarvita valvontatoimenpiteitä. Määräyksessä jakeluasemalla tarkoitetaan kiinteää paikkaa jakelualueineen, jakelulaitteineen, nestemäisen polttoaineen säiliöineen sekä mahdollisine huolto- ja pesuhalleineen, josta nestemäistä polttoainetta myydään tai muutoin luovutetaan siirrettäväksi jakelumittarista moottorikäyttöisen ajoneuvon, vesikulkuneuvon, raidekulkuneuvon tai ilma-aluksen polttoainesäiliöön.

17 § Lämmitysöljysäiliöt

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtaan 1.

Maanalaisten kemikaalisäiliöiden vuotoja on usein vaikea havaita, minkä vuoksi maanalaiset säiliöt aiheuttavat erityisen suuren riskin pohjaveden ja maaperän pilaantumiselle (YSL 16 ja 17 §).

18 § Kemikaalisäiliön käytöstä poisto

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 6.

Säiliö on käytöstä poistettu, kun sitä ei tarvita kemikaalien varastointiin. Maanalaisten öljysäiliöiden poistaminen on perusteltua, jotta maaperään ei jää sellaisia säiliöitä, joista voi aiheutua maaperän tai ympäristön pilaantumista (YSL 16 §). Kun säiliö on poistettu käytöstä, se on jätelain tarkoittamaa jätettä, jota ei jätelain 13 §:n nojalla saa hylätä. Tämän johdosta käytöstä poistettu säiliö on ensisijaisesti poistettava maasta, mutta perustellusta syystä säiliö voidaan jättää maahan, mikäli säiliö saadaan puhdistamalla haitattomaan tilaan. Maahan jätettävä säiliö voi aiheuttaa romahdusvaaran tai muun turvallisuusriskin, joten säiliön täyttäminen hiekalla tai vastaavalla muuttumattomalla materiaalilla on perusteltua. Säiliön poistamisesta käytöstä tulee ilmoittaa viranomaisille, jotta kiinteistön tiedot pysyvät ajantasaisina viranomaisten tietokannoissa.

5. LUKU JÄTTEET

19 § Jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 6.

Jätteen ammattimainen tai laitosmainen hyödyntäminen edellyttää aina joko ympäristölupaa tai ilmoitusta valtion ympäristönsuojeluviranomaiselle (eräiden jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa koskeva valtioneuvoston asetus 843/2017, ns. MARA-asetuksen mukainen ilmoitus). Käytännössä on kuitenkin ilmennyt tarvetta hyödyntää vähäisiä määriä kierrätysasfalttia tai betoni- ja tiilijätettä maarakenteissa korvaamaan neitseellisiä maa-aineksia. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa näiden jätteiden hyödyntämistä koskeva määräys.

Asiasta määrätään myös Kittilän alueella voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä (2022). Tällä ympäristönsuojelumääräyksellä tarkennetaan ja täydennetään jätehuoltomääräyksiä.

Määräyksellä säädellään pienimuotoista hyödyntämistä, mikä ei ole ammattimaista tai laitosmaista. Tällaista hyödyntämistä voi olla esimerkiksi, kun purettavasta rakennuksesta syntyviä tiiliä hyödynnetään purkukiinteistöllä kiinteistön omistajan tai haltijan omana työnä. Hyödyntämisen tulee olla kertaluontoista eli jätettä hyödynnetään kerran samalla paikalla ja samaan tarkoitukseen.

Määräyksessä hyödyntämiseen hyväksytyn materiaalin ei katsota olevan merkittävästi ympäristöä pilaavaa pienissä määrin käytettäessä. Betoni- ja tiilijäte ei saa sisältää ympäristölle tai terveydelle haitallisia aineita, terästä eikä muuta rakennusjätettä. Maarakentamisessa hyödynnettävä jätemateriaali on käsiteltävä soveltuvaan palakokoon. Määräyksen enimmäispalakoot perustuvat ns. MARA-asetukseen.

Betoni- ja tiilijätettä sisältävä rakenne tulee peittää pilaantumattomalla maa- tai kiviaineskerroksella, päällystää asfaltilla tai muulla vastaavalla materiaalilla. Peittämisellä ja päällystämisellä estetään jätteen leviäminen ympäristöön ja yleisen viihtyisyyden vähentyminen.

Kierrätysasfaltin, betoni- ja tiilijätteen kertaluontoinen ja pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa on kielletty pohjavesialueella, rantavyöhykkeellä ja talousvesikaivojen välittömässä läheisyydessä pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisriskin sekä terveysriskien ehkäisemiseksi. Hyödynnetystä jätemateriaalista voi liueta maaperään haitallisia aineita, jotka voivat kulkeutua pohjaveteen ja vesistöihin.

Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen toiminnan aloittamista on perusteltua, jotta kohteiden ja toiminnan valvonta on mahdollista ja tieto toiminnasta siirtyy varmemmin kohteen mahdolliselle uudelle omistajalle. Ilmoituksen perusteella viranomaisen on mahdollista arvioida jätteen hyötykäytön soveltuvuus kohteeseen. Tarvittaessa viranomainen voi antaa tarkentavia ohjeita tai ohjeistaa hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään MARA-asetuksen mukainen ilmoitus valtion ympäristönsuojeluviranomaiselle.

20 § Kuivakäymäläjäte ja jätevesiliete

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 3.

Huonosti perustetusta ja hoidetusta kuivakäymälästä voi aiheutua merkittävää lähiympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, joten käymälän rakentamista, käyttöä ja hoitoa on tarpeen säädellä määräyksellä. Käymälän pohjan tiiviys ehkäisee haitta-aineiden kulkeutumista maaperään ja pohjaveteen (YSL 16 §, YSL 17 §). Kuivakäymäläjätteen kompostoinnista määrätään jätehuoltomääräyksissä.

Asumisessa syntyvä liete on jätettä ja sen kuljettamista ja käsittelyä koskeva sääntely on jätelain (646/2011) alaista ja jätelain soveltamisalaan kuuluvat määräykset annetaan ensisijaisesti jätehuoltomääräyksissä. Lähtökohtaisesti jätettä ei saa levittää ympäristöön. Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisesti pohjaveden pilaaminen on kiellettyä. Korkean haitta-ainepitoisuuden johdosta lietteen levittäminen pohjavesialueella sijaitsevalle pellolle voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

21 § Lumen vastaanotto- ja varastointipaikat

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 3.

Lumen vastaanottopaikalla tarkoitetaan aluetta, joka on tähän tarkoitukseen erikseen varattu ja jonne tuodaan lunta loppusijoitusta varten. Vastaanottopaikan toiminta saattaa vaatia ympäristöluvan. Lumen varastointipaikalla tarkoitetaan paikkaa, johon varastoidaan samalta kiinteistöltä aurattua lunta joko pitkäaikaisesti tai tilapäisesti. Lunta ei luokitella jätteeksi, mutta lumen varastoinnilla ja sulamisvesillä voi olla ympäristölle haitallisia vaikutuksia. Pysäköintialueilta, kaduilta, kevyen liikenteen väyliltä ja muilta vastaavilta alueilta tuotava lumi voi sisältää roskaa ja muita haitta-aineita, kuten esimerkiksi ajoneuvoista valunutta öljyä, liikenteen päästöistä peräisin olevia raskasmetalleja sekä hiekoitushiekkaa. Tämän vuoksi lumen varastointipaikka on sijoitettava siten, että määräyksessä mainitut haitalliset vaikutukset voidaan ehkäistä tai vähintäänkin poistaa lumen sulettua. Määräys lumen varastointipaikan sijoittumisesta muualle kuin vesistöön tai jäälle on annettu vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojelulain 14 §:n mukaisesti pilaantumisen aiheuttaja tai toiminnanharjoittaja vastaa toiminnasta syntyvien haittojen ennaltaehkäisemisestä ja ympäristöhaittojen poistamisesta. Määräys on tarpeen Kittilän tiiviisti rakennettujen taajama-alueiden ja runsaslumisten talvien vuoksi.

22 § Muut jätehuoltoon liittyvät määräykset

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtaan 1.

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätesääntelyn mukaisesti ole jätettä. Määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä tai muuten haitallisia yhdisteitä. Määräys ei koske pelastusviranomaisia, jotta ei estetä pelastushenkilöstön harjoitustoimintaa tai tarvittaessa osittain palaneen rakennuksen palamista loppuun asti.

Korkeista metalli- tai puolimetallipitoisuuksista saattaa aiheutua maaperän pilaantumista alueilla, joilla ei ole luontaisesti korkeita metalli- tai puolimetallipitoisuuksia. Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista.

6. LUKU ILMANSUOJELU JA MELUNTORJUNTA

23 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1 ja 6.

Puhtaassa palamisessa syntyy murto-osa päästöjä verrattuna huonosti toteutettuun puunpolttoon. Kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa ja muissa tulipesissä tapahtuva pienpoltto voi olla merkittävä paikallista ilmanlaatua heikentävä tekijä tiiviisti rakennetuilla alueilla, kuten Kittilän Sirkassa. Savuhaittojen ehkäisyn kannalta on olennaista, että lämmityslaitteistot toimivat kunnolla ja että ne on esimerkiksi nuohottu säännöllisesti. Savu saattaa myös kulkeutua ilmanvaihdon mukana ulkoilmasta rakennusten sisäilmaan.

Joissain tapauksissa asian riittävän selvittämisen vuoksi on tärkeää, että viranomainen saa tarvittaessa asiantuntijan laatiman arvion lämmityslaitteiston kunnosta. Ympäristönsuojelulain 6 §:ssä on säädetty selvilläolovelvollisuus. Kiinteistönomistajan tulee olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Kittilän kunnan alueella voimassa olevat jätehuoltomääräykset kieltävät jätteen polttamisen, joten siitä ei tarvitse määrätä ympäristönsuojelumääräyksissä erikseen.

24 § Eläintenpito taajaan rakennetulla alueella

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 2 ja 3.

Ammattimaiseen eläintenpitoon tai muun elinkeinon harjoittamiseen liittyvä koirien laajamittainen tarhaaminen ei sovellu taajaan rakennetulle alueelle. Koirien ja niiden hoitamiseen liittyvistä äänistä saattaa aiheutua meluhaittoja. Lisäksi ympäristövaikutuksia saattaa aiheutua myös eläinten ulosteista. Naapuruussuhdelain 17 §:n mukaan kiinteistöä ei saa käyttää siten, että naapurille aiheutuu kohtuutonta rasitusta.

25 § Reittien meluntorjunta

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 2 ja 3.

Ammattimaiseen eläintenpitoon tai muun elinkeinon harjoittamiseen liittyvä säännöllinen ja useasti toistuva liikkuminen eläinten kanssa tulee suorittaa siten, ettei ympäristöhaittoja, esimerkiksi melusta, aiheudu reittien lähellä asuville tai lomaileville. Esimerkiksi jokien jääalueilta on usein esteetön näkö- ja kuuloyhteys rannalla oleviin rakennuksiin ja jokireittejä saatetaan käyttää eläinperusteisten matkailupalveluiden tarjoamiseen. Porojen kokoaminen ja kuljettaminen poronhoitotöissä voi vaatia porojen kulkemista kiinteistöjen läheisyydestä. Tällainen porojen liikkuminen on kuitenkin pääsääntöisesti epäsäännöllistä ja satunnaista.

26 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n meluilmoitusmenettelyä

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 202 § 3 momentin kohtiin 1, 2 ja 6.

Melu on yksi yleisimpiä ja merkittävimpiä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista tai muulle hyvinvoinnille haitallista. Melu voi aiheuttaa terveyshaittoja häiritsemällä tai vaikeuttamalla työskentelyä, lepoa ja nukkumista. Määräyksellä suojataan asukkaita, loma-asukkaita ja häiriintyviä kohteita yöaikaisilta häiriöiltä. Määräyksellä ohjataan voimakasta melua aiheuttavat toimenpiteet tehtäväksi pääsääntöisesti päiväaikaan. Aikavälin rajaus perustuu päiväohjearvon määrittelyyn valtioneuvoston päätöksessä melutasoarvoista (993/1992). Rajausta on tiukennettu aamuisin ja pidempään kestävien kovaäänisten työmaiden osalta, koska Kittilässä on paljon loma-asutusta, jonka ympäristössä rakennetaan.

Melun kohtuuttomuuden ja meluilmoituksen tarpeen arvioinnissa on otettu huomioon melun voimakkuuden lisäksi muun muassa melun kesto, toistuvuus, mahdollinen kapeakaistaisuus ja iskumaisuus, vuorokauden aika sekä alueen ja häiriintyvien kohteiden erityispiirteet. Luettelo toiminnoista, joista meluilmoitusta ei tarvitse tehdä, ei ole tyhjentävä, vaan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa velvoittaa toiminnanharjoittajan tekemään

meluilmoituksen. Lisäksi ympäristönsuojelulain 118 §:ssä rajataan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle ympäristölupaa edellyttävä toiminta, yksityishenkilön talouteen liittyvä toiminta sekä puolustusvoimien toiminta.

Määräyksen mukainen muu yleisötapahtuma voi olla esimerkiksi ulkoilmateatteri tai yhteislaulutilaisuus.

Vaikka kyseisistä toiminnoista ei tarvitse tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusta, toimintapaikan naapureiden tiedottaminen riittävän ajoissa on välttämätöntä, jotta naapurit voivat halutessaan järjestää oman toimintansa melua aiheutuvana aikana normaalista poikkeavasti. Tiedottamisvelvollisuudella vähennetään erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavista toiminnoista koettua haittaa ja varmistetaan, että vaikutuspiirissä olevat asukkaat sekä muut häiriintyvät kohteet voivat varautua ennalta haittoihin.

Herkästi häiriintyviä kohteita ovat esimerkiksi sairaalat, vanhainkodit, muut hoitolaitokset, päiväkodit sekä koulut ja oppilaitokset, joiden toiminta saattaa erityisesti häiriintyä lyhytaikaisestakin melusta. Lisäksi luonnonsuojelualueille ulottuvasta tilapäisestä melusta tai tärinästä on perusteltua vaatia aina meluilmoituksen tekeminen.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajalla on aina selvilläolovelvollisuus toimintansa ympäristövaikutuksista. Äänentoistoa käyttävän velvollisuus on ennaltaehkäistä ja rajoittaa melusta aiheutuvat haitat mahdollisimman vähäisiksi. Äänentoistolaitteiden suuntaamisella ja säädöillä sekä erilaisilla suojarakenteilla voidaan vaikuttaa merkittävästi toiminnasta aiheutuvaan melutasoon ja melun häiritsevyyteen. Määräys koskee vain yleisötapahtumissa, tarjoilualueilla tai muissa tilapäisissä tapahtumissa käytettävästä äänentoistosta aiheutuvaa melua ulkoalueilla. Sillä ei voida rajoittaa esimerkiksi yksityishenkilön toimintaa tai muuta järjestyslain mukaista häiriökäytöstä, eikä sitä voida soveltaa sisätiloissa koettavaan häiriöön.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi pyytää tarvittaessa tietoja äänentoistolaitteista ja niiden käytöstä valvontaa varten. Äänentoiston aiheuttamaa häiriötä voidaan arvioida annettujen tietojen perusteella.

7. LUKU YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO

Päätös määräysten hyväksymisestä annetaan ympäristönsuojelulain 203 §:n 2 momentin mukaisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset Kittilän kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Uusien määräysten voimaantulon myötä aiemmat ympäristönsuojelumääräykset on tarpeen kumota.